

PABLO NERUDA
Kuşlar Sanatı

11. BASKI
Çeviri: ALOVA

♥ can
modern

PABLO NERUDA
Kuşlar Sanatı

Can Modern

Kuşlar Sanatı, Pablo Neruda

Çeviri: Alova

Arte de pájaros

© 1966, Fundación Pablo Neruda

© 2010, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Bu eserin Türkçe yayın hakları Agencia Literaria Carmen Ballcells S.A. aracılığıyla alınmıştır.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 2010

11. basım: Eylül 2019, İstanbul

Bu kitabın 11. baskısı 1 000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Emrah Serdan

Kapak uygulama: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Kapak resmi: © iStockphoto.com / Spiritartist

İç baskı ve cilt: Arı Matbaası

Davutpaşa Cad. Emintaş Kâzım Dinçol San. Sit. No: 81/39,

Topkapı, İstanbul

Sertifika No: 31900

ISBN 978-975-07-1186-2

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com/9789750711862

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

PABLO NERUDA
Kuşlar Sanatı

Şiir

1971 NOBEL EDEBİYAT ÖDÜLÜ

Çeviri

Alova

♥can

Pablo Neruda'nın Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Kuruntular Kitabı, 2007

Yeryüzünde Konaklama, 2015

Ayaklarına Dokurum Gölgede, 2017

PABLO NERUDA, 12 Temmuz 1904'te Şili, Parral'da doğdu. Asıl adı Neftalí Ricardo Reyes Basoalto'dur. Çek yazar Jan Neruda'yı okuduktan sonra Pablo Neruda yazarlık adını kullanmaya başladı. 1921'de ilk şiir kitabı *La canción de la fiesta*'yı (Festival Şarkısı) yayımlandı. Seylan, Burma, Singapur, Arjantin, İspanya ve Meksika'da konsolosluk görevinde bulundu. 1945'te senatör seçildi ve Komünist Partisi'ne katıldı. Parti 1949'da yasadışı ilan edilince çeşitli ülkelerde siyasal sürgün olarak yaşadı. 1953'te Şili'ye döndü. 1971'de Paris Büyükelçiliği'ne atandı. Aynı yıl Nobel Edebiyat Ödülü'nü kazandı. Hastalanınca yurduna döndü ve Salvador Allende hükümetinin darbeyle devrilmesinden kısa bir süre sonra Santiago'da öldü (23 Eylül 1973). Aldığı önemli ödüller arasında Aztek Kartalı (Meksika, 1946) ve Uluslararası Barış Ödülü (Nâzım Hikmet'le birlikte, 1950) yer alır.

(Erdal) ALOVA, 1952'de Ankara'da doğdu. Şiirlerini 1973'ten sonra, *Yeni Dergi*'de yayımlamaya başladı. İlk şiir kitabı *En Son Çıkan Şarkılar* 1980'de yayımlandı. Bu kitabı, *Giz Dökümü* (1989) ve *Bitik Kent* (1995; 1996 Cemal Süreya Ödülü) izledi. Nâzım Hikmet Şiir Ödülü'ne layık görülen *Dizeler*'den (2001) sonra, *Tensemeler* (2008) ve *Toplu Şiirler* (2008; Behçet Necatigil Ödülü) adlı yapıtlarıyla ününü yaygınlaştırdı. Ayrıca Sappho, Hipponaks, Lorca, Kavafis, Catullus gibi şairlerden yaptığı çevirilerle de tanındı. Seferis'in *Bir Şairin Günlüğü* yapıtının çevirisiyle 2004 Dünya Kitap Çeviri Ödülü'nü aldı

İçindekiler

Göç.....	13
KUŞLAR	
Gezgin Albatros	21
Siyah Göğüslü Kartal	22
Peru Pelikanı	23
Siyah Yüzlü Balıkçıl	25
Amerikan Kerkenezi	27
Siyah Boyunlu Kuğu	28
Kaliforniya Bildircını	29
Guanay Karabatağı	30
Çitkuşu	32
And Akbabası	33
Pas Rengi Yakalı Papağan.....	34
Sarı Çayır İspinozu	35
İnce Gagalı Muhabbetkuşu	36
Chucao	37
Diuca İspinozu	39
Şili Flamingosu	40
Büyük Akbalıkçıl.....	42
Boz Martı.....	43

Mavi-Beyaz Kırlangıç	44
Siyah Çeneli İskete	45
Rahip Akbaba	46
Kırmızı Göğüslü Çayırkuşu	47
Balıkçıbâki	48
Macellan Ağaçkakarı	49

ARA FASLI

Uçuş	53
Şili Kekliği	56
Harris Şahini	57
Yeşil Sırtlı Sinekkuşu – I	58
Yeşil Sırtlı Sinekkuşu – II	59
Kurşuni Sutavuğu	60
Macellan Pengueni	61
Şili Kızkuşu	63
Akgerdanlı Tapaculo	65
Yedirenkli Sazkuşu	66
Şili Alaycıkusu	67
Chimango Doğanı	69
Şili Güvercini	70
Güney Karatavuğu	72
Güney Ardiçkuşu	73

TUHAF KUŞLAR

Şeytansakal	77
Dumankuş	78
Aykıran	79
Ekimcil	80
Hiyeroglif Kuş	81
Gültürmalayan	82

Tiumba	83
Büyük Çingırlak	84
Dudukuş	85
Senkuş	87
Benkuş	88
SON DEYİŞ	
Şair Kuşlara Veda Ediyor	91

GÖÇ

Gün boyu, sıra sıra,
tüylerden bir donanma,
yüreği çarpan
bir gök gemisi,
geçip gitti
minicik sonsuzluğundan
pencerenin, arayıp sorduğum,
çalıştığım, gözleyip beklediğim.

Kum kulesi
ve denizsi boşluk
kavuşuyorlar orada, kucaklayıp
türküyü ve devinimi.

Yukarıda gökkatları açılıyor.

Böyleydi işte: yüreği çarpan
keskin, dikaçılar geçti
kuzeye ve batıya doğru,
boşluğa,
yıldızlara,
tuzun ve yalnızlığın kayalığına,
denizin saatlerini bozduğu yerde.

Kuşlardan bir açıydı
dümen kırmış
demirin ve karın enlemine
dümdüz yollarında
dur durak bilmeden
giden:

iyi nişanlanmış bir okun
yiyip bitiren şaşmazlığıyla
yol aldı göksel sayılar
döl vermeye, sabırsız aşkla
geometriyle biçimlenmiş.

Gözden yitip gidene dek
bakıp durdum onlara, gördüğüm
düzgün bir uçuştun yalnız,
rüzgâra karşı bir kanatlar kalabalığı:
artan sessizliği gördüm
o saydam yarıkürede
gök kubbe kuşlarının
belirsiz kararlarla geçtikleri.

Gördüğüm uçuş yoluydu yalnız.

Hepsi göğündü onların.

Varacakları yere giden
kuş yığınları arasında
birbiri peşi sıra sürüler
üçgen
zaferler çiziyorlardı
birleşip bir tek uçuşun sesiyle,
ateşin birliğiyle,
kanla,
susuzluk ve açlıkla,
soğukla,
geceye yutulmadan önce
ağlayan, eğreti günle,

erotik ısrarıyla yaşamın:
kuş birliği
uçuyordu
dişsiz, siyah sahillere doğru,
ölü kayalara, sarı adalara,
güneşin fazla çalıştığı
ve sürüyle sardalye otağının
sıcak denize yayıldığı yerde.

Serilmiş giz
kuşların saldırdığı
taşın üstüne:
taş, rutubet, gübre, yalnızlık,
mayalanacak ve
kan kırmızı güneşin altında
kumlu yaratıklar dođacak
ve bir gün uçup dönecek onlar da
fırtınalı soğuk ışığa
Şili'nin kutup ayağına.

Şimdi geçiyorlar,
doldurup uzaklığı,
ışıkta zar zor çırpınan kanatlar,
bir yürek vuruşunda birleşmiş,

karada bölünüp
dađılan

göçücü
gövdeden

ayrılmadan uçarak.

Suyun üstünde, gökyüzünde,
sayısız kuş uçup duruyor,
tekne tek,
saydam gemi,
onca kanatla,
denize açılmış onca gözle
sağlıyor birliği,
giderken pupa yelken aynı sükûnette,
görmekli bir kanadın hareketiyle.

Deniz kuşu, göçmen köpük,
güneyin, kuzeyin kanadı, dalga kanat,
uçuşun saçtığı salkım,
çoğalmış aç yürek,
varacaksın, büyük kuş,
rüzgârla kuluçkadan çıkan,
kumla beslenen
kırılğan yumurtaları
gerdanlıktan ayıklamak için
bir başka uçuş yeniden
çoğaltıncaya dek yaşamı, ölümü,
büyümeyi,
ıslak çığlıkları, sıcak gübreyi,
yeniden doğumlar, terk edişlerle
rüzgârlı bozkırdan uzaklara
bir başka rüzgârlı bozkıra.

Uzaklara

bu sessizlikten, uçuyor soğuşun kuşları
uçsuz bucaksız çakıllı bir sessizliğe
ve yuvadan gezgin kuşlara dek,
deniz okları, miras bırakıyor bana
ıslak gururunu geçen zamanın,
tüylerin dillere destan sürekliliğini
doğup ölen, katlanan, kalbi çarpan,
balıklardan uzun bir kılıç yaparak,
zulme karşı zulümle, ışığın kendini
rüzgâra ve denize karşı yaşamı.

KUŞLAR

GEZGİN ALBATROS

Diomedea exulans

Yelken açıyor rüzgâr açık denizde
dümende albatros:
kayıyor, iniyor, dans ediyor, yükseliyor,
asılı kalıyor belirsiz ışıktta,
dalğanın kulelerine dokunuyor,
çöküyor düzensiz suyun

çalkanan harcına
tuz nişan verirken ona
ıslık çalıyor öfkeli köpük,
kayarak uçuyor albatros
geniş kanatlarıyla müziğin,
durmadan uçan bir kitap
bırakıyor fırtınanın üstüne:
rüzgârın yasası.

SİYAH GÖĞÜSLÜ KARTAL
Geranoaetus melanoleucus australis

Acı kuş, soğuk kartal,
sıradağların kılıcı,
sonsuzluğunda kıpırtısız,
kayıtsız yıllarda,
can çekişmenin taşında.

Haşin tüylü kartal,
bilirim siyah dilini senin,
kasırgalarının gözdağını,
kana susamış saydamlığını,
ölüm benekli pençelerini,
bilirim dönersin yenilmiş
taştan ve kardan dağlarına,
büyük sessizliğine Andlar'ın,
dikenlerin kulesine.

Çiçeğe durdu gül ağacı,
başladı yine bahar
kristal konuşmasına:
doldu yeni yuvalar
buyruğuyla baharın,
doğursun diye şafakta
yayıldı yosunlara yaban tavşanı:
aktı haliç ırmakları gibi
ayın ve yıldızların berraklığı
ve sen orada, bir başına, uyanık,
doğmadan, çiçek açmadan,
geceyle baş başa.

*Dünyadaki bütün yoksulların
ve bütün âşıkların büyük şairi
Pablo Neruda, Türk okurların
da dilinden düşmeyen
şairleriyle yaşıyor.*

Latin Amerika'nın Walt Whitman'ı kabul edilen Pablo Neruda, tıpkı "tahıl taneleri kadar sayılması olanaksız" dediği bu büyük şair gibi, yurdunun bütün içsel dünyasını ve dünyevi varlığını şiirleştirme yoluna gitmiştir. *Kuşlar Sanatı* çağımızın evrensel şairi Neruda'nın bu tutumunun ilginç bir örneğidir. Şili'de en yaygın rastlanan kuşlara tek tek övgüler düzen bu "kuşbaz şair", kitabın sonunda kendi düşsel kuşlarıyla mizahi bir eleştiri sunar. Dünya şiirinde eşi görülmemiş bu şiir deneyinin, ıssızlaşan bir dünyada insan varlığına estetik bir hatırlatma olacağı kanısıyla, *Kuşlar Sanatı*'nı yayımlamaktan özel bir kıvanç duyuyoruz.

